

DEPARTAMENTUL DE STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE
DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ

**MĂSURI ÎN SPRIJINUL
REPATRIERII LUATE DE UNELE
STATE ALE UNIUNII EUROPENE**

studiu documentar

septembrie 2021

Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă au caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților.

Documentele legislative oficiale au fost consultate în limba de origine, iar traducerea informațiilor relevante selectate nu reprezintă o traducere oficială, fiind furnizată ca un mijloc de înțelegere a unui document original, scris în altă limbă.

Baza de date cuprinzând totalitatea studiilor elaborate de Direcția studii și documentare legislativă poate fi accesată prin intermediul paginii de Intranet a Camerei Deputaților la adresa: <http://www.cdep.ro/infoparl/dip.studii?par1=2021>

Documentare și sinteză: Vlad Drăguș
Expert parlamentar - Direcția studii și documentare legislativă
Palatul Parlamentului, str. Izvor nr.2-4, sect.5, București
Tel: 021.316.03.65; 021.414.13.50/ 51, Interior 1350/1349, camera 5070
E-mail: doc@cdep.ro

CUPRINS

ASISTENȚA INFORMATIVĂ INSTITUȚIONALĂ PRIVIND REPATRIEREA	4
CAMPANII MASS-MEDIA	4
FUNCȚIA DE INFORMARE A AUTORITĂȚILE PUBLICE	5
FACILITĂȚI FISCALE PENTRU AUTOVEHICULELE ȘI ALTE BUNURI ALE REPATRIAȚILOR	6
PERMISUL DE ȘEDERE ȘI OBȚINEREA CETĂȚENIEI	7
ASISTENȚA PENTRU INTEGRARE/REINTEGRARE	7
ASISTENȚA PENTRU OBȚINEREA LOCURILOR DE MUNCĂ.....	8
ASISTENȚA PENTRU LUCRĂTORI INDEPENDENȚI.....	8
ASISTENȚA PENTRU LOCUINȚE	9
FACILITĂȚI PENTRU TRANSPORT	10
ASIGURĂRILE ȘI PROTECȚIA SOCIALĂ	10
BIBLIOGRAFIE	12

Politicile de repatriere reprezintă, de obicei, un pachet de servicii specifice oferite persoanei (și familiei acesteia) care solicită repatrierea (după o perioadă de expatriere). Categoriile de servicii circumscrise asistenței oferite persoanelor repatriate pot privi:

- asistența pentru transport persoane și bunuri de uz casnic;
- cazarea temporară;
- asistență pentru obținerea documentelor juridice necesare;
- acordarea unei indemnizații de repatriere.

Asistență informativă instituțională privind repatrierea

Statele care aplică politici pro-active de repatriere organizează informațiile (de care subiecții acestor politici au nevoie) astfel încât acestea să fie accesibile și utile persoanelor înaintea luării deciziei de a se întoarce în țara de origine. Temele cele mai importante despre care sunt oferite informații privesc: securitatea socială și drepturile de asistență medicală, facilitățile de cazare/locuire, oportunitățile de angajare și cele privind educația copiilor.

Un alt scop al diseminării informațiilor constă în informarea corectă cu privire la realitatea din țara de destinație și la schimbările care au avut loc de la emigrarea persoanei vizate. În acest sens, într-un [raport](#) al grupului de lucru pentru diaspora irlandeză, se atrage atenția, de asemenea, asupra posibilelor consecințe negative, cum ar fi izolarea inițială.¹

În Estonia, informațiile relevante sunt diseminate prin intermediul ambasadelor acestui stat, precum și prin cele aproape 600 de organizații estoniene din străinătate. În plus, informații detaliate privind sprijinul pentru repatriere și aspectele legate de migrație sunt disponibile [pe pagina Ministerului de Interne](#) din Estonia.

Campanii mass-media

Unele state au publicat ghiduri de informare (de exemplu, „[Returning to Ireland](#)”) care oferă informații cu privire la serviciile și drepturile fundamentale utile celor care iau în considerare întoarcerea în țara de origine, în cazul de față, Irlanda.

Utilizarea radioului și a televiziunii nu este destinată doar diseminării informațiilor, ci și ca instrument de reîmprospătare sau îmbunătățire a competențelor lingvistice ale

¹ B. Cowen, *IRELAND AND THE IRISH ABROAD* Report of the Task Force on Policy regarding Emigrants to the Minister for Foreign Affairs, 2002

expatriaților. Cipru utilizează mijloacele de comunicare online, TV și radio pentru a oferi cetățenilor din străinătate știri din Cipru. [CyBC](#) (Compania de Radiodifuziune Cipriotă) pregătește două programe săptămânale dedicate, cu o durată de o jumătate de oră: programul „Cipru aproape de tine”, care se referă la cele mai importante evenimente culturale, sociale și sportive ale săptămânii, și programul „7 zile în Cipru”, care se ocupă de evenimentele politice ale săptămânii. Înregistrările celor două emisiuni săptămânale sunt trimise în țările în care nu se poate transmite canalul, pe Internet.

Finlanda finanțează la rândul său, programe speciale pentru învățarea limbii, difuzate în special în țările din vecinătatea sa.

Pentru repatriații lituanieni sunt disponibile broșuri de informare (privind impozitarea, sănătatea, pensiile, copiii, etc.) și se publică reportaje TV cu privire la emigranții care se întorc în țara maternă.

Funcția de informare a autoritățile publice

Pentru unele state (de exemplu, Slovenia și Polonia), misiunile diplomatice din străinătate reprezintă cele mai importante canale de informare, prin intermediul acestora fiind stabilit contactul inițial și furnizate informații esențiale potențialilor repatriați. Pe lângă instituțiile guvernamentale, organizațiile societății civile care se ocupă de chestiuni legate de migrație (cărora li se acordă fonduri bugetare guvernamentale pentru activitățile lor) furnizează informații suplimentare (este cazul Sloveniei).

În Republica Cehă există audiențe constante pentru cehii din străinătate și asociațiile acestora. Cehii expatriați pot contacta Ministerul de Interne, Ministerul Afacerilor Externe sau ONG-urile.

Irlanda a recunoscut rolul important al societății civile și sprijină activitatea acesteia, pentru a permite organizațiilor să furnizeze informații și consiliere în mod coordonat, alături de ambasade și de consulate. În plus, sunt furnizate un buletin informativ lunar, publicat de programul „[Safe Home Programme](#)”, fiind organizate și seminarii de informare destinate lucrătorilor din agențiile de voluntariat irlandeze din Marea Britanie și se organizează schimbul de informații între agenții.

În Lituania există o mare varietate de canale de informare suplimentare. Acestea sunt târgurile de muncă/informații pentru emigranții lituanieni care doresc să se întoarcă în Lituania, organizate de [OIM Vilnius](#) .

[Serviciul finlandez pentru migrație](#) organizează „zile deschise”, precum și zile de informare pentru emigranții care s-au întors (și cu privire la drepturile de pensie pentru persoanele din străinătate). Pentru aspecte speciale, serviciul are consilieri și avocați specializați pentru persoanele în vârstă, în domeniul securității sociale, al impozitării

veniturilor internaționale și al impozitării societăților comerciale, al contractelor internaționale de muncă și al legislației privind familia, ocuparea forței de muncă și gestionarea patrimoniului.

Facilități fiscale pentru autovehiculele și alte bunuri ale repatriaților

La fel ca în toate celelalte state membre ale Uniunii Europene, în Estonia există norme specifice privind importul de bunuri pentru persoanele care provin dintr-o țară terță. O persoană care provine dintr-o țară terță și dorește să aducă o cantitate mai mare de obiecte personale trebuie să dovedească faptul că a locuit într-o țară terță, precum și că a locuit în comunitate prin prezentarea documentelor relevante. Obiectele personale pot fi trimise comunității cu până la șase luni înainte de relocarea efectivă. În plus, bunurile personale ale unei persoane care va locui în altă țară pot fi importate fără taxe timp de 12 luni de la data la care s-a stabilit în comunitate. Vehiculele cumpărate într-o țară terță trebuie declarate la o autoritate vamală de la frontieră. În cazul în care un cetățean al unei țări terțe își vinde mașina importată, cumpărătorul vehiculului prezintă o declarație vamală autorității vamale de unde are reședința fiscală și plătește taxa vamală și taxa pe valoarea adăugată timp de cinci zile calendaristice pentru a înregistra vehiculul.

Pentru persoanele care provin din Uniunea Europeană, există restricții numai pentru anumite bunuri (alcool, tutun, carburant, medicamente, arme etc.). Pentru vehiculele cumpărate dintr-un stat membru al Uniunii Europene cu o vechime mai mică de șase luni sau cu un kilometraj mai mic de 6000 km se plătește (în Estonia) o taxă pe valoarea adăugată de 18 % din prețul de achiziție.

În Cipru, importul neimpozabil de vehicule este specificat în [lege](#). Scutirea de taxă este limitată la un vehicul per familie (soț, soție sau persoanele aflate în întreținerea acestora), iar vehiculul trebuie să fie importat sau achiziționat în Cipru în termen de un an de la sosirea repatriatului pentru a-și stabili reședința permanentă.

TVA se percepe în cazul în care vehiculul este importat dintr-o țară din afara UE, dacă este nou, iar dacă este utilizat, TVA-ul a fost deja plătit într-un stat membru, dar rambursat la export. Bunurile personale pot fi importate fără plata taxelor și a TVA-ului, cu condiția ca bunurile:

- 1) să fi fost achiziționate cu plata tuturor taxelor și impozitelor locale și să nu fi fost niciodată rambursate sau scutite de taxe la export;
- 2) să fi fost în posesia solicitantului și să fi fost utilizate efectiv în afara Ciprului timp de cel puțin șase luni înainte de venirea lor în Cipru;
- (3) să fie aduse în Cipru în termen de 12 luni de la data transferului reședinței.

Evitarea dublei impozitări se aplică în Lituania și în cazul banilor câștigați legal din străinătate.

Permisul de ședere și obținerea cetățeniei

În Letonia, o persoană de etnie estonă, care are și cetățenia unei țări terțe, poate solicita un permis de ședere temporară dacă poate dovedi apartenența sa etnică. Cetățenii statelor membre ale UE nu trebuie să solicite un permis de ședere, ci doar să-și înregistreze reședința în Registrul de evidență a populației. O persoană de etnie estonă care nu are cetățenie estonă poate solicita reinstituirea cetățeniei dacă și-a pierdut cetățenia estoniană, pentru anumite motive, în timp ce era minor. Subiectul este reglementat de [Legea privind repatrierea din Letonia](#). Repatriaților și membrilor de familie ai repatriaților care doresc să imigreze în Letonia li se eliberează un permis de ședere permanentă.

Finlanda are [mai multe proceduri de acordare a dreptului de ședere și a cetățeniei](#), care variază în funcție de diferitele grupuri-țintă.

Asistența pentru integrare/reintegrare

Pentru persoanele care solicită cetățenia estonă este obligatorie promovarea [examenului privind Constituția și cetățenia estoniană](#), precum și cel de limbă estonă, organizat de Centrul național de examinare și calificare.

În Polonia se pot organiza gratuit lecții de limba poloneză persoanelor cărora li s-a emis o aprobare prealabilă de a obține o viză de repatriere.

Sprijinul acordat repatriaților cehi diferă în funcție de perioada de repatriere și de grupul-țintă vizat. Au fost oferite cursuri de limbi străine persoanelor returnate din Kazahstan în cadrul repatrierii organizate în perioada 1994-2001.

Ministerul Educației din Finlanda sprijină activitățile școlilor și institutelor culturale finlandeze și promovează studiul și poziția limbii și culturii finlandeze în țările cu comunități importante de finlandezi expatriați. Prin intermediul serviciului dedicat în acest sens, Ministerul Educației din Finlanda sprijină organizațiile de expatriați finlandezi, periodicele și alte mijloace de informare în masă. În cazul întoarcerii din fosta Uniune Sovietică, promovarea unui examen de limbă organizat de autoritățile finlandeze și participarea la cursurile de orientare pentru reintrare oferite în țara de plecare reprezintă o condiție prealabilă pentru ca persoană să fie eligibilă pentru returnare.

Asistența pentru obținerea locurilor de muncă

Un instrument comun pentru plasarea lucrătorilor este reprezentat de autoritățile naționale de formare și de ocupare a forței de muncă.

În cadrul birourilor regionale pentru ocuparea forței de muncă din Cipru, se acordă prioritate ciprioților din străinătate care solicită un loc de muncă sau care caută orientări sau informații. În plus, ciprioții respectivi pot aplica pentru un loc de muncă în Cipru, în timp ce se află încă în străinătate.

În Lituania, sunt finanțate unitățile cu locuri de muncă dedicate persoanelor repatriate, fiind organizate [calificări și alte cursuri \(inclusiv de limbă lituaniană\)](#) pentru a facilita integrarea acestora pe piața forței de muncă.

Un punct special de informare numit [Finnjobb](#) în cadrul ambasadei finlandeze din Stockholm a oferit, timp de aproape 20 de ani, informații celor care intenționau să se mute în Finlanda, în principal finlandezilor care locuiau în Suedia, punctul fiind închis la sfârșitul anului 2008. În cadrul Consulatului General finlandez din Sankt Petersburg, un specialist în administrarea muncii asistă persoanele care doresc repatrierea.

Asistența pentru lucrători independenți

În Lituania este în vigoare un regim de sprijin pentru lucrătorii independenți și liber profesioniști, de care cetățenii repatriați pot beneficia pentru obținerea unor venituri. [Certificatul de activitate individuală](#) este un document care confirmă faptul că o persoană a înregistrat activitatea pe care o prestează la Inspectoratul fiscal de stat de la locul de reședință și se poate angaja în activități specifice pe baza acestuia. Certificatul eliberat poate acoperi orice tip de activitate, cu excepția anumitor cazuri în care este necesară înființarea unei societăți comerciale sau deținerea unui permis care să îi permită titularului să presteze acest tip de activitate. Dacă legislația nu interzice unui rezident să desfășoare anumite activități economice ca persoană fizică (fără a înființa o persoană juridică), acesta poate desfășura aceste activități, chiar dacă are nevoie de o autorizație. În cazul activităților individuale desfășurate pe baza certificatului, impozitul pe venit se plătește pe venitul anual impozabil primit (dobândit) din activitățile individuale. La calcularea venitului impozabil, anumite sume (cheltuieli suportate pentru obținerea de venituri) pot fi deduse din venitul primit (obținut). În cadrul procedurilor simplificate, o rată forfetară de 30% poate fi acceptată ca deductibilă. Măsura este inclusă ca fiind una dintre direcțiile de sprijin pentru repatrierea lituanienilor din străinătate, fiind completat de programele [„munca în Lituania” și programele pentru tinerii profesioniști](#).

În Grecia, [Legea 4758 din 2020](#) introduce un sistem fiscal preferențial pentru cetățenii străini care doresc să lucreze în această țară. De prevederile acestei legi pot beneficia inclusiv etnicii greci care nu au și cetățenia elenă. Regimul fiscal preferențial se aplică și celor care stabilesc și își transferă reședința fiscală în Grecia, pentru a desfășura o activitate comercială la nivel local, cum ar fi înființarea unei afaceri în calitate de profesioniști independenți.

Asistența pentru locuințe

Disponibilitatea unei locuințe accesibile este una dintre cele mai importante probleme pentru cetățenii repatriați. Oferta de servicii de locuire nu este obligatorie, dar în unele țări există dispoziții sau reglementări în acest sens. Facilitățile de cazare oferite variază de la cazare temporară la cazare pe termen mai lung. Ajutorul financiar se acordă sub formă de subvenții pentru chirie, ajutor financiar pentru achiziționarea unui apartament sau a unei locuințe sau locuințe guvernamentale cu costuri reduse, subvenționarea ratei împrumuturilor pentru locuințe, reducerea contribuțiilor de asigurare până la 50 % în cazul construcției de locuințe și acordarea gratuită de bunuri imobile sau parcele de teren.

În unele țări (Finlanda, Polonia), dovada posibilității de obținere a unei locuințe reprezintă o cerință de acordare a repatrierii. În Polonia, locuințele sunt gestionate de autoritățile locale. Pe lângă oferta de cazare, autoritățile pot, de asemenea, să sprijine renovarea/adaptarea spațiilor de cazare.

În [cooperare cu primarii municipalităților](#), Ministerul dezvoltării regionale identifică apartamente vacante pentru persoanele repatriate în Republica Cehă. În acest sens, Republica Cehă a beneficiat și de capacitățile de cazare ale fostelor zone de antrenament ale armatei sovietice. Numărul relativ mare de apartamente a facilitat integrarea ulterioară a repatriaților în societate.

În Cipru, sunt accesibile [unități locative pentru acei repatriați](#) (persoane strămutate) care erau rezidenți înainte și până în momentul invaziei turce pe teritoriile Ciprului (care se află în prezent sub ocupația turcă). Aceste persoane pot alege între o mare varietate de sisteme de locuințe din categoria locuințelor guvernamentale cu costuri reduse. Principalele criterii pentru beneficiarii sistemului de locuințe sunt venitul familiei

solicitanți, numărul membrilor familiei și alte criterii, în funcție de natura sistemului și de reședința permanentă în Cipru.

[„Safe Home Ireland”](#) este un program care îi ajută pe emigranții născuți în Irlanda să exploreze opțiuni de locuire sigure (sunt vizate, în special, locuințele sociale din zonele natale). Programul se desfășoară în colaborare cu asociațiile locative care oferă opțiuni de cazare pentru solicitanții (calificați conform normelor în vigoare) de pe întreg teritoriul Irlandei.

Facilități pentru transport

Rambursarea costurilor de călătorie face parte din sprijinul țărilor cu o politică activă de repatriere. Acest lucru se aplică în special țărilor ale căror repatriați sunt victime ale deportărilor. În unele țări, se aplică restricții în ceea ce privește suma de bani alocată ca sprijin pentru transport

În Estonia, decontarea costurilor de transport poate fi solicitată (parțial) de la Direcția pentru migrație din cadrul Ministerului de Interne din Estonia, dacă se poate justifica nevoia și se răspunde anumitor criterii (de exemplu persoana să fi locuit în străinătate cel puțin un an înainte cererii).

Statul leton oferă o indemnizație legată de costurile de călătorie suportate cu mutarea permanentă în Letonia, cu condiția ca documentele asociate, care dovedesc cheltuielile, să fie depuse în termen de un an de la primire/ eliberare. Politicile și criteriile pentru repatriere sunt disponibile pe pagina web a [Direcției pentru migrație din Letonia](#).

Datorită caracterului său de „evacuare umanitară”, primele relocări în Republica Cehă au avut loc sub forma unei mișcări de masă a întregului grup de expatriați cu ajutorul autobuzelor și camioanelor. Relocarea repatriaților care au venit ulterior în cadrul unui program de sprijinire a relocării în mod individual a fost finanțată din bugetul Ministerului de Interne. Informațiile sunt disponibile [pe pagina web a](#) Ministerului de Interne din Republica Cehă.

Asigurările și protecția socială

Odată cu introducerea [Regulamentului \(CEE\) nr. 1408/71](#) al Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea schemelor de securitate socială persoanelor angajate și familiilor acestora care se deplasează în cadrul Comunității și modificat prin [Regulamentul \(CEE\) nr. 574/72 al Consiliului](#), accesul la securitatea socială pentru mutarea familiilor din statele

membre ale UE a fost îmbunătățită. Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 se aplică tuturor legislațiilor statelor membre referitoare la ramurile de securitate socială, la prestațiile de boală și maternitate, prestațiile de invaliditate, prestațiile pentru limită de vârstă, prestațiile în caz de accident de muncă și boli profesionale, prestațiile de șomaj, etc. [Regulamentul \(CE\) nr. 859/2003](#) al Consiliului din 14 mai 2003 a extins acest regulament la resortisanții țărilor terțe și la membrii familiilor acestora care nu sunt deja acoperiți de aceste dispoziții numai pe baza naționalității lor, în măsura în care persoana în cauză este deja rezident pe teritoriul unui stat membru.

Trebuie menționat faptul că acest regulament se aplică numai lucrătorilor și persoanelor aflate în întreținerea acestora și persoanelor care studiază sau urmează o formă de pregătire profesională și familiilor acestora care se mută în statele membre ale UE. Drepturile de asistență socială nu depind neapărat de faptul că există sau nu o politică de repatriere. În unele țări, repatriații se pot aștepta cel puțin la nivelul de servicii la care au dreptul solicitanții de azil.

În caz de șomaj, statul leton oferă o indemnizație echivalentă cu 90% din salariul minim. Pentru a beneficia de aceasta, repatriatul trebuie să depună o cerere la Biroul leton de repatriere și trebuie să se înregistreze la Serviciul de ocupare a forței de muncă ca șomer (în termen de un an de la mutarea în Letonia). Indemnizația se plătește lunar pentru o perioadă de până la șase luni, timp în care repatriatul este șomer. Pensionarii repatriați au dreptul să primească o pensie în conformitate cu Legea privind pensiile de stat. Legea care reglementează aceste aspecte este [Legea privind repatrierea din Letonia](#).

Repatriaților sloveni li se oferă asistență medicală gratuită pe o perioadă de 15 luni. Dacă o persoană repatriată obține un loc de muncă pierde dreptul la această formă de ajutor financiar. În plus, se acordă indemnizații speciale de recunoaștere permanentă persoanelor în vârstă repatriate, care au contribuit în mod semnificativ la menținerea și dezvoltarea tradiției și limbii slovene în străinătate și profesorilor care au predat ore suplimentare în limba slovenă, dar care nu au fost plătiți pentru predarea acestor lecții. Reglementările relevante pot fi găsite în [Legea privind relațiile Sloveniei cu slovenii din străinătate](#).

Bibliografie

Cowen B. , *IRELAND AND THE IRISH ABROAD* Report of the Task Force on Policy regarding Emigrants to the Minister for Foreign Affairs, 2002

<https://www.dfa.ie/media/dfa/alldfawebsitemedia/ourrolesandpolicies/TaskForceReport.pdf>

<https://www.siseministeerium.ee/en/activities/citizenship-and-migration>

https://www.irishtimes.com/polopoly_fs/1.2573734.1458038405!/menu/standard/file/Returning%20to%20Ireland%20Guide%20PDF.pdf

<http://cybc.com.cy/>

<https://safehomeireland.com/>

<http://www.iom.lt/en/home.html>

<https://migri.fi/en/remigration>

<https://www.mof.gov.cy/mof/customs/customs.nsf/All/3611586D230376D7C225727D0021A8DF?OpenDocument>

<https://likumi.lv/ta/id/37187-repatriacijas-likums>

<https://migri.fi/en/remigration>

<https://www.innove.ee/en/examinations-and-tests/citizenship-exams/#:~:text=The%20exam%20on%20knowledge%20of,of%20the%20Republic%20of%20Estonia.>

<https://www.renkuosilietuva.lt/lt/programos-griztantiems-lietuviams/>

<https://www.renkuosilietuva.lt/lt/lietuviu-kalbos-kursai-2/>

<https://www.finnjobs.com/>

<https://www.renkuosilietuva.lt/lt/individuali-veikla-pagal-pazyma/>

<https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/657915/nomos-4758-2020>

<https://www.smocr.cz/cs/cinnost/financovani-obci/financovani-mest-a-obci/a/podprogram-podporovane-byty>

<https://www.expatarrivals.com/europe/cyprus/accommodation-cyprus>

<https://safehomeireland.com/housing-assistance/>

<https://www.pmlp.gov.lv/lv/pilsonibas-atjaunosana>

<https://www.mvcr.cz/mvcren/article/migration.aspx?q=Y2hudW09MTI%3D>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A31971R1408>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=CELEX:32003R0859>

<http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4387>